

raadsvoorstel

portefeuillehouder	A. Muilwijk
opgesteld door	Vergunningen, Voorzieningen en Handhaving / Freke Kerkvliet
Registratienummer	
collegebesluit	13.01298
vergaderdatum raad	28 februari 2013
jaar/nummer	2013-023
onderwerp	Wijziging van de afstemmingsverordening WWB en de maatregelen verordening IOAW en IOAZ als gevolg van de invoering van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW.

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. de "*Afstemmingsverordening Wet Werk en Bijstand en BBZ 2004 gemeente Nieuwkoop 2013*" vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de "*Afstemmingsverordening Wet Werk en Bijstand en BBZ 2004 gemeente Nieuwkoop 2012*".
2. de "*Maatregelenverordening IOAW en IOAZ gemeente Nieuwkoop 2013*" vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de "*Maatregelenverordening IOAW en IOAZ gemeente Nieuwkoop 2012*".

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

mr. G.G.G. Slooters
secretaris

F. Buijserd
burgemeester

Toelichting

Probleemstelling

Door invoering van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW (Handhavingswet) zijn de "*Afstemmingverordening WWB gemeente Nieuwkoop 2012*" en de "*Maatregelenverordeningen IOAW en IOAZ gemeente Nieuwkoop 2012*" op bepaalde onderdelen onverbindend omdat ze in strijd zijn met de hogere wetgeving. Daarnaast in artikel 8 lid 1 van de WWB een onderdeel i toegevoegd. Dit onderdeel bepaald dat de gemeenteraad bij verordening regels vaststelt met betrekking tot de uitoefening van de bevoegdheid tot verrekening van een bestuurlijke boete bij recidive.

Inleiding

Op 1 januari 2013 treedt de "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW" (Handhavingwet) in werking. Met de inwerkingtreding van deze wet worden onder andere de Wet werk en bijstand (WWB), de Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte werklozen (IOAW) en de Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) gewijzigd. De wijzigingen hebben betrekking op het invoeren van de bestuurlijke boete bij het niet naleven van de inlichtingenplicht. Deze boete komt in plaats van de maatregel op de inlichtingenplicht die nu opgelegd wordt. Een uitgebreide toelichting op de inhoud van de wetwijziging staat in de bijlage.

Uitkeringsgerechtigden hebben twee soorten verplichtingen vanuit de uitkering. Dit zijn de arbeids-/re-integratieplicht en de inlichtingenplicht. De inlichtingenplicht houdt in dat alles dat van belang kan zijn voor de hoogte of het recht op uitkering, aan de gemeente moet worden doorgegeven. Dat gaat bijvoorbeeld over vakantie in het buitenland, inkomsten, verhuizing, samenwoning of scheiding of het ontvangen van een erfenis.

Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren, weten we dat er gemiddeld 70 nieuwe fraudevorderingen ontstaan per jaar door het niet naleven van de inlichtingenplicht, binnen de vijf Rijnstreek gemeenten. Bijna 60% hiervan betreft fraude onder de € 1.000,--. Een kleine 8% betreft fraudevorderingen van boven de € 10.000,--. De rest zit hier tussen in.

Met deze Handhavingwet krijgen gemeenten minder beleidsvrijheid op het gebied van handhaving. Toch vraagt de nieuwe wet om een aantal beleidskeuzes, ook op raadsniveau.

De uitgangspunten, bij de voorstellen zijn:

- Fraude mag niet lonen (uitgangspunt van de overheid bij deze wetwijziging);
- Werken moet lonen (uitgangspunt kader Programma Rijnstreek Werkt);
- Nieuw beleid sluit aan bij het huidige beleid van gemeenten Alphen aan den Rijn, Boskoop, Rijnwoude, Kaag en Braassem en Nieuwkoop.

Afstemmingsverordening

Als gevolg van de invoering van Handhavingwet is bij artikel 8 lid 1 van de WWB een onderdeel i toegevoegd. Dit onderdeel bepaald dat de gemeenteraad bij verordening regels vaststelt met betrekking tot de uitoefening van de bevoegdheid tot verrekening van een bestuurlijke boete bij recidive.

Daarnaast hebben de wijziging in de WWB, IOAZ en IOAW tot gevolg dat van de "Afstemmingsverordening gemeente Nieuwkoop 2012" hoofdstuk 4 komt te vervallen. Ook van de "Maatregelen verordening IOAW en IOAZ gemeente Nieuwkoop 2012" komt hoofdstuk 4 te vervallen. Deze hoofdstukken regelen namelijk de maatregelen bij het schenden van de inlichtingenplicht. Vanaf 1 januari 2013 wordt bij de schending van de inlichtingenplicht een bestuurlijke boete (wettelijk) opgelegd.

Kader / Eerdere besluiten

WWB, IOAW, IOAZ, Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid Sociale Zekerheidswetgeving, Concept besluit Kader Programma Werk, Rijnstreek Werkt

Beoogd effect

Een sociaal stelsel dat mensen stimuleert en waar nodig een adequaat vangnet biedt, maar ook een slagvaardige overheid die corrigeert wanneer mensen misbruik maken van de solidariteit van de samenleving.

Preventieve werking door zwaardere sancties, zonder dat dit leidt tot schulden die niet in verhouding staan tot de overtreding.

Voorgestelde besluiten / Argumenten:

De nieuwe wet regelt dat de gemeenteraad bij verordening op een tweetal punten eigen beleid moet vaststellen.

Het voorstel van het college staat hieronder, met bijbehorende onderbouwing.

De technische uitwerking in de vorm van een nieuwe, gewijzigde afstemmingsverordening vormt een bijlage bij dit besluit.

1. Verrekening bestuurlijke boete bij recidive

De boete moet op grond van de wet verrekend worden met de lopende uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB). In beginsel moet bij deze verrekening de beslagvrije voet worden toegepast. Het college heeft echter de bevoegdheid om bij recidive de eerste drie maanden geen rekening te houden met de beslagvrije voet. Dit betekent dat het mogelijk is dat de fraudeur, die voor de tweede keer binnen vijf jaar een boete krijgt opgelegd, drie maanden lang geen inkomsten ontvangt (op het moment dat zowel de recidiveboete als een wellicht nog openstaand bedrag in verband met de eerdere boete, minimaal de hoogte is van driemaal de uitkering). In de WWB is vastgelegd dat de gemeenteraad bij verordening regels over de uitvoering van deze bevoegdheid vaststelt.

Uitgangspunt van de wet is dat iemand die voor de tweede keer binnen vijf jaar fraudeert moet voelen dat dit niet de bedoeling is. Wanneer dit niet gevoeld wordt in de portemonnee, zal het gedrag niet snel wijzigen. Aan de andere kant moet het niet zo zijn dat deze klanten, die nog steeds recht op een uitkering hebben, opgezadeld worden met drie maanden achterstand in vaste lasten. Ervaring leert dat dit niet door hen zelf op te lossen is en dan zal de gemeente alsnog moeten bijspringen. Die gevolgen staan niet in verhouding tot de overtreding.

Wij stellen daarom voor om bij herhaalde fraude de boete over één maand volledig met de uitkering te verrekenen, zonder rekening te houden met de beslagvrije voet. De twee volgende maanden verrekenen we de boete met 20% van de uitkering. Hiertoe voegen wij het volgende artikel toe aan de afstemmingsverordening:

Artikel 12. Verrekening bestuurlijke boete bij recidive

- 1. Het college verrekent het openstaande boetebedrag gedurende de eerste drie maanden na het moment van dagtekening van het besluit tot oplegging van een recidiveboete zonder dat het bepaalde in artikel 4:93, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht in acht wordt genomen.**
 - 2. De verrekening op grond van het eerste lid bedraagt de eerste maand 100% en de tweede en derde maand 20% van de bijstandsnorm bedoeld in artikel 5, onderdeel c, van de wet.**
 - 3. In afwijking van het eerste en tweede lid verrekent het college het openstaande boetebedrag met inachtneming van artikel 4:93, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht indien hiervoor dringende redenen voor aanwezig zijn.**
-

Mochten er dringende omstandigheden aanwezig zijn die vragen om afwijking van deze regel dan kan het college hiertoe besluiten.

2. Afstemming vanwege herhaalde fraude bij een andere uitkering

Met de Handhavingwet wordt ook het sanctieregime in de overige sociale zekerheidswetten, zoals WW, AOW en WIA, aangescherpt. Daarmee kan het gebeuren dat iemand geen uitbetaling krijgt van een andere uitkering in verband met verrekening van de recidiveboete.

Het uitvoeringsorgaan (UWV, SVB of gemeente (in geval van IOAW/IOAZ) moet de recidiveboete namelijk voor een periode van maximaal vijf jaar *volledig* verrekenen met de uitkering zonder rekening te houden met de beslagvrije voet. Omdat de betreffende uitkering dan niet tot uitbetaling komt, is er geen 'passende en toereikende voorliggende voorziening' en is er mogelijk recht op WWB (mede afhankelijk van onder andere het vermogen). Het feit dat men door eigen toedoen geen IOAW, IOAZ uitkering of uitkering van de UWV of SVB ontvangt, is een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid. Dit is maatregelwaardig gedrag op basis waarvan de WWB uitkering kan worden verlaagd.

Het college stelt voor om voor deze klanten dezelfde regels toe te passen als voor de klanten die herhaald frauderen binnen de WWB. Omdat afstemmingsverordening momenteel niet voorziet in dergelijke gevallen passen we de afstemmingsverordening hierop aan door toevoeging van het volgende artikel:

Artikel 9 *Maatregel bij het niet tot uitbetaling komen van een voorliggende voorziening door toepassing van bestuurlijke boete.*

- 1. Indien een voorliggende voorziening wegens verrekening van een bestuurlijke boete in verband met herhaalde schending van de inlichtingenplicht niet tot uitbetaling komt wordt dit als tekortschietend besef van verantwoordelijkheid aangemerkt. De bijstand wordt gedurende drie maanden verlaagd.**
 - 2. De verlaging op grond van het eerste lid bedraagt de eerste maand 100% en de tweede en de derde maand 20% van de bijstandsnorm bedoeld in artikel 5, onderdeel c, van de wet.**
-

Kanttelingen:

Geen.

Risico's / Beheersmaatregelen

Geen. Van de aanscherping van het sanctie beleid zal naar verwachting een preventieve werking uitgaan waardoor het aantal fraude gevallen zal afnemen. Een toename van het aantal gevallen ligt niet in de lijn van de verwachting.

Financiële / Personele / Juridische consequenties

Door de wijzigingsverordening vast te stellen, zorgen we als gemeenten dat de boete bij recidive sneller afbetaald is, zonder dat we klanten het risico van 3 maanden achterstand in vaste lasten, laten lopen.

De uitvoering van deze wetswijziging kost structureel extra tijd, omdat het opleggen van

boetes meer tijd kost dan het opleggen van maatregelen. Voor het uitvoeren van deze taak moet een aparte boete ambtenaar aangewezen worden.

Via het ministerie van BKZ ontvangen we jaarlijks een bijdrage in de Algemene middelen. De hoogte hiervan is circa € 1.440 met ingang van 2013. Deze inkomsten zijn bij de Najaarsnota 2012 niet opgenomen, waardoor er een kleine overschrijding in 2013 ontstaat. Er is geen geld gereserveerd in een stelpost. De extra kosten zullen voor de begroting 2014 en verder worden meegenomen.

De gemeente Alphen voert de handhavingstaak taak vanuit het DVO ook voor de gemeente Nieuwkoop uit. De kosten hiervoor zullen door Alphen worden doorberekend via de facturering vanuit het DVO. De kosten die Alphen doorberekend zullen gelijk zijn aan de bedragen die hiervoor door het rijk beschikbaar zijn gesteld binnen het gemeentefonds.

Communicatie / Participatie

Na vaststelling van de *Afstemmingverordening gemeente Nieuwkoop 2013* en de *Maatregelenverordening IOAW en IOAZ gemeente Nieuwkoop 2013* door de gemeenteraad publiceren we deze op gemeentelijke website en op overheid.nl.

Achterliggende stukken die ter inzage liggen

- *“Afstemmingsverordening Wet Werk en Bijstand en BBZ 2004 gemeente Nieuwkoop 2013”*
- *“Maatregelenverordening IOAW en IOAZ gemeente Nieuwkoop 2013”*
- Transponeringstabellen
- Overzicht: de wetswijziging met de gevolgen

Advies meningsvormende raad II van 14 februari 2013

De raad heeft voldoende informatie. Het komt als hamerstuk op de agenda van de besluitvormende raadsvergadering van 28 februari 2013.